

~~Inv. 19226~~

Inv. 89.288.

UNIVERSITATEA DIN BUCURESCI

DISCURSUL

TINUT DE D-nu PROFESOR

Donațiunea Măiarescu

ALEXANDRU ORESCU

RECTORELE UNIVERSITĂȚII

cu ocasiunea

SOLEMNITĂȚII ANIVERSĂREI A XXV-^a DE LA INFIINȚAREA UNIVERSITĂȚII

1826/4

BUCURESCI

24, TIPOGRAFIA MODERNĂ GREGORIE JUIS, STRADA ACADEMIEI, 24

1889

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘCI

DISCURSUL

TINUT DE D-NU PROFESOR AL. ORĂSCU, RECTORELE UNIVERSITĂȚEI,
cu ocasiunea solemnității

ANIVERSĂREI A XXV^a DE LA ÎNFIINȚAREA UNIVERSITĂȚEI

Sire,

Alteță Regală,

Cuorată Adunare,

Donațiunea Misiareșcu

Corpul profesoral al învățământului superior din Capitala Regatului vine, prin glasul meu, să arate, mai întâi de toate, cât de fericiți ne simțim toți, că Maiestatea Văstră a bine-voit să onoreze cu Augusta Sa prezență, prima serbare aniversară a Universității noastre.

Universitatea din București, înființată prin legea constitutivă din anul 1864, împlinesce acum al 25-lea an din existența sa. Acest period de un pătrar de secol îi constituă un prim stadiu de vârstnicie, pe care noi l'am socotit vrednic de a fi serbat, pentru ca, mai ales, să fie un prognostic și un îndemn la viitoare desvoltare și înflorire a Înaltului Institut național, în numele căruia, ca Rector, îmi este dată onorea de a lua ađi cuvântul.

Deși este scurtă până acum viața legală a Universității din București, totuși trebuie să recunoscem că ei nu i lipsesc rădăcini temeinice, afundate în trecutul istoriei noastre. Nu e timpul acum, și nici pretind a desgropa acele rădăcini și a vi le presenta cu deamăruntul, în cuvântarea mea. Destul ne va fi numai să ne aducem aminte că, încă cu trei și patru sute de ani mai înainte, în țera Românească, un Négoe Basarab, ucenicul patriarhului Nifon, a pregătit însuși educațiunea morală, politică și științifică a moștenitorului său la Tronul românesc; că, sub domniile luminate ale lui Matei Basarab, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu, au fost, dintre Români, oameni cu o înaltă cultură, dobândită de ei chiar în patria lor, unde ei au și răspândit-o: ast-fel au fost Udriște Năsturel, Evstratie logofetul, frații Greceni, Constantin Cantacuzino și alții.

Asemeni trebuie să recunoscem că, cu o deosebire cronologică de câți-va secolii, s'a întâmplat la noi un fapt analog cu acela care a răspândit în totă Europa occidentală acel gust, acea dezvoltare a literelor și a științelor, care s'a numit *Renascerea*. Pe atunci, adică la căderea Constantinopolei sub jugul aspru al Mahometanilor, Grecii învățați au strămutat știința, cărțile și școlile lor, mai ales în Italia. Dar, când însă trebuințele diplomatice ale Porții făcură să se îmblândească ore-cum sălbătecia musulmană, Grecii prinseră din nou suflet în imperiul Otoman și, atunci când scaunul domnesc al României ajunse a fi încredințat unor Voevođi Greci mai luminați, precum Mavrocordații, Ghiculescii, Ipsilant Alexandru Moruz și I. Caragea, școlile din Fanar trimiseră până pe malurile Dunărei, în Capitala Munteniei, dascăli străini cu cunoștință de înaltă carte, cari întemeiară aci, precum au ținut istoricii acelor timpuri, o nouă *Atenă*. Ast-fel avem scire despre chrisovul lui Grigorie Ghica-Voevod din anul 1749, care înființă în București, pe lângă școla slovenescă și o *Școlă Elinescă* de învățături filosofice; ast-fel șcim că Constantin Mavrocordat, la anul 1761, a așezat acea Școlă domnescă în mănăstirea Sfântului Sava, aci chiar, pe locul unde se înalță astăzi palatul Universității; șcim încă, despre Alexandru Vodă Ipsilant că, la anul 1785, el a trimis pe dascălul Manusi Iliad din Macedonia, ca să aducă, din Italia și Germania, instrumente științifice pentru Școla din București. În fine,

— spre a nu vă osteni cu pré multe reamintiri, — voiü mai face mențiune numai despre chrisóvele, prin care, la 1814 și 1816, Ión Caragea Voevod reorganiză Scóla domnăscă, înzestrând-o cu profesori Greci cari predau *Laterile, Umanitățile, Filosofia și Limbile streine*. In decursul acestor timpî s'aü vëqut strălucind în Scóla elinăscă din Bucuresci profesori renumiți, ca Lambru, Comită, Vardalah, Neofit Duca și alți.

Invățaturile predate în țera Românăscă de așa mulți erudiți eleniști deteră patriei nóstre acea pleiadă de ómeni cu merite mari, unii fii de boeri pămăntenî, alții ómeni de rând ai locului, dar toți, dedați cu scrierile oratorilor și poeților anticî, precum chiar și cu óre-carî cunoscințe de filosofie și de matematici.

Aci trebuie să constatăm cu mândrie un fapt care dovedesce statornicul simțimânt de patriotism, de care aü fost în tot-d'a-una însuflețiți Români. Acei discipoli ai scólei grecesci nu întârđiară a recunósce că și Români ar putea să aibă scólă *în limba țerii*, pentru ca să învețe carte pe copiii lor. Pe dată atunci Eforia Scólelor, — și ne pare a fi o datorie sfântă de a aminti aici numele acelor bărbați, cari, încă de la început, aü contribuit mai cu stăruință la întocmirea și întemeerea Scólei românesci, și de a închina, prin urmare, unei eterne memorări, numele virtuosului Mitropolit Dionisie Lupu, ale vornicilor Constantin Bălăcénu și Dinu Golescu, adevărați Mecenați ai Românismului, precum și numele eruditului jurisconsult, logofétul Nestor! — Eforia Scólelor, đicem, dete atunci voie lui Lazăr, dascălul român din Avrigul Transilvaniei, „ să deschidă o scólă Românăscă de deosebite învățaturi și sciințe, predate Românilor în limba lor “.

Cu puțin mai înainte, tot acei patrioți luminați chibzuiseră să trimită la învățatură în Austria, în Italia și în Franța, pe călugărul Eufrosin Poteca, pe Pandele Stamate, răposat fórte tînăr, pe Constantin Moroiu, pe Simion Marcovicî, și, ceva mai în urmă, pe Petrache Poenaru, cari toți aceștia aveaü să studieze filosofia, jurisprudența, literatura, matematicile și fisica. Acești bărbați, precum vom vedea, erau meniți a pune în viitor baza studiilor universitare în scólele naționale din Bucuresci.

Pe când încă ei se aflaü în străinătate, Lazăr aședă și densus temelie învățemântului românesc, căpătându-și ca discipol și ajutor prin-

cipal pe ilustrul nostru literat, Ión Eliade Rădulescu. Școala lui Lazăr din mănăstirea Sf. Sava, — de și scurtă 'i fu durata, — avu însă marele merit de a deștepta cu tărie, în tinerime, simțul patriotic. Învățămintele sale românesci aprinseră și mai tare iubirea de țară și înlesniră mult cultivarea limbei naționale. Ast-fel se generaliză și se răspândi asupra întregii națiuni, neprețuita și nesecata avuție, pe care nemuritorul patriot, banul lănachiță Văcărescu, cu câte-va decimii de ani mai înainte, o lăsase moștenire urmașilor săi, adică:

„ *Crescerea limbei Românesci*
Ș'a Patriei cinstire! “

De la închiderea scólei lui Lazăr și pênă după sosirea tinerilor Români trimiși cu stipendii în străinătate, se întinde un interval de restriște și de întunec, în care răsboiul și holera bântuiră dece ani d'a rândul sërmana nóstră țără; dar, pe la anul 1830, Eforia Șcólelor, avënd la îndemână pe zeloșii bărbați întorși din străinătate, inaugură redeschiderea Scólei românesci în câte-va săli din hanul Șerban-Vodă, pe al cărui loc se înalță astă-đi Banca Națională. Acolo se ținură, — pe lângă alte materii de studii inferióre, — și câte-va prelegeri isolate de Filosofie, de Matematici și de Literaturi, elenă și francesă. Un an în urmă, Petrache Poenaru fu însărcinat cu organisarea mai desvoltată a acelei șcóle și cu reinstalarea ei în localul de la Sf. Sava, deșertat de oștirile Rusesci. În noua programă, aprobată, la anul 1832 de Eforii Alexandru Filipescu (Vulpe), Ștefan Bălăcénu și Barbu Știrbei (fostul în urmă Domnitor), *Invățăturile Incepătóre* cu patru clase și cele *Umanióre* cu șese clase, erau urmate de *Cursuri Complimentare* și *Speciale*, adevérate cursuri Universitare, în cari Simion Marcovici preda Retorica, Constantin Moroiu Dreptul Roman, Alecu Racoviță Dreptul Comercial, Ștefan Ferechidi Dreptul Civil Românesc și Dimitrie Pavel (séu Pavlid) Matematicile. In fie-care din anii următori, sub domnia lui Alexandru Vodă Ghica, se mai adăogară și alte clase superióre, unde materii de Drept fură predate de Constantin Brăiloiu, limba și literatura elenă de George Ioanid, limba latină și Filosofia de Aug. Treboniu Lau-

rian. Ast-fel, în vechia școlă din Sf. Sava au fost puse, între anii 1832 și 1847, bazele învățământului Universitar, predat în limba românească, atât cu materii literare și științifice, cât și cu jurisprudența. Totuși, programa legiurii școlare anexată la *Regulamentul Organic*, programă aprobată de generalul Kiselef, prevăduse, ca învățământ superior, seú — precum se exprimă dânsa — ca *Învățături Complimentare* și *Cursuri Speciale*, mai multe materii încă decât cele pentru care s'au înființat catedre pênă la 1848. Intr'adevăr, în cele trei clase *Complimentare* ar fi trebuit, după lege, să se predé Retică, Limbile Elenă și Latină, Istoria Literaturei, Logica și Morala, Archeologia, Matematicile, Fisica și Chimia; iar în *Cursurile Speciale*, Matematicile superiôre și aplicate cu Mechanica și Architectura, Agricultura cu tôte sciințele Naturale și cu Economia Industrială, în fine Jurisprudența în Dreptul Cîvil și Comercial, cu Procedura, cu Istoria Dreptului și cu Economia Politică. Erau încă prevădute și *Cursuri slobode* pentru limbile vii.

Este învederat că, în mintea legiuitorilor de la 1832 încăpuse mai multe și mai întinse învățături Universitare, de cât guvernele, de pe atunci, *au putut*, orî *au voit* să aplice.

Evenimentele din anul 1848 întrerupseră cursurile pe un timp de trei ani; dar, la 1851, vechiul Efor de la 1832, devenit acum Domn al Țerei, Barbu Dimitrie Știrbei, redeschise școlile românesce în tot Principatul și, — spiritul seú practic, preocupat fiind de necesitatea răspândirii învățeturilor tehnice, — el înființă o Școlă de Agricultură, una de Comerciú și alta de Ingineri-Conducători pentru Poduri și Șosele, la direcțiunea căreia am avut eú onórea a fi chemat.

Tot pe atunci, eminentii și mult regretații noștri colegi, Constantin Bozianu și George Costaforu, reîncepură, cu o notabilă autoritate, predarea studiilor juridice, în clasele superiôre ale Școlii din Sf. Sava, primul cu Dreptul Roman, celă-l'alt cu Dreptul Cîvil.

Cu doi trei ani în urmă, și cu scop de a împlini lipsa de medici ce se semția mai ales în armată, Barbu Știrbei creă, la anul 1856, din îndemnul și sub direcțiunea unui medic frances, reposatul Carol Davila, carele a bine-meritat de la patria sa adoptivă, creă, dic, o Școlă secundară de Medicină, la care s'au adăogat, în anii următori, una de Farmacie și alta de arta Veterinară. Să nu uităm însă a reaminti că prima inițiativă

pentru asemeni instituțiunii salutarii, fusese luată, încă de la anul 1842, de venerabilul domnul dr. Nicolae Crețulescu, secundat pe atunci de alți doi medici români, repositații Gusi și George Polizu. Pe acesta îl regăsim în pleiada medicilor români, cari au predat științele medicale în școala înființată de Davila la anul 1856 în mănăstirea Mihaï-Vodă din Bucuresci. Acastă școală, întemeiată și dezvoltată fără întrerupere, avea să devină cu 13 ani în urmă, Facultatea noastră de Medicină. Dar, împreună cu profesorii ei, numiți până acum, simț datoric să semnalez, ca conlucrători la același scop, nu numai pe laudații doctori Iuliu Baraș și Ștefan Capșa, acum defuncți, dar și pe alți medici, între cari sunt fostii sau actualii noștri colegi, domni doctori: Nicolae Turnescu, Emanoil Severin, Iacob Felix și Iuliu Teodori, cari stau încă și aji credincioși învățământului nostru medical.

Negreșit că în fie-care din ramurile științifice de cari ne-am atins numai în treacăt, făcând această repede nomenclatură, progresele s'ar fi accentuat cu mult mai tare, decât țera noastră n'ar fi fost supusă, pene în anul 1859, la multe turburări politice. Cu toate acestea, mai în toate direcțiunile, învățământul superior a urmat o cale de treptată propășire. În particular, Școala de Drept se putu folosi, de la 1857 înainte, de luminele răspândite într'ênsa de către un profesor atât de eminent, cum a fost repositatul Vasile Boerescu, precum și de contingentele meritorii ce deteră Școlei defuncției Paul Viorénu, Ion Strat și alții din actualii noștri colegi, cari sunt aji încă cei mai vechi profesori de la Facultatea de Drept, precum d-nii Aristid Pascal, Constantin Boerescu, Alexandru Vericénu, George Danielopol și George Cantili.

Aceiași cale de perfecționare neîntreruptă, cum dîserăm, a fost urmată și în Școala de Medicină, ilustrată chiar înainte de înălțarea ei la gradul de Facultate, prin bărbați eminenti ca doctorii Carol Davila, Alexandru Marcovici, G. Obedenariu, St. Măcescu și alții, cari toți ne-au lăsat via, a lor amintire.

Intru ceia-ce privesce cele-l'alte două ale noastre Facultăți, se cuvine să arătăm, că sub domnia lui Alexandru Vodă Cuza, la anul 1863, s'a făcut un pas mare către înființarea lor. În luna lui octombrie, la distanță de 22 de zile, se înființară o *Școală superiôră de Științe* și alta de *Litere*.

În cea d'ânteiu figurau ca profesori de Matematică, de Fizică și de Istorie Naturală, răposatul Ioan Fălcoianu, împreună cu d-nii Emanoil Bacaloglu, Dimitrie Petrescu, Grigorie Ștefănescu și cel care ați are mulțămirea să culégă și să vă arate tóte aceste pietre unghiulare ale Universității nóstre, Colegului nostru din catedra de Archeologie, d-lui Alexandru Odobescu, pe atunci Ministrul al Instrucțiunei publice, îi revine meritul de a fi creat acéstă *Scóla superióră de Șciințe*, pe lângă care, cu câte-va țile mai în urmă, succesorul său, neuitatul poet Dimitrie Bolintineanu institui o *Scólă Scólă superióră de Litere*. Intr'ênsa cursurile de Limba latină, de Filosofie, de Istorie Universală și de Literatură francesă, erau încredințate profesoriilor, acum toți dispăruți dintre noi, August Treb. Laurian, Ioan Zalomit, Aron Florian și Ulysse de Marsillac. La catedra de Limba și Literatura elenă a fost chemat, în curând după aceia, actualul Decan al Facultății de Litere, d-nul Epaminonda Francudi; iar la cea de Chimie din *Scóla superióră de Șciințe*, actualul Decan al Facultății de Șciințe, d-nul Alexe Marin.

Acestea sunt, Sire, Alteță Regală și Onorată Adunare, elementele, constituite printr'o progresiune normală și continuă, cari au justificat pe deplin înființarea Universității nóstre din Bucuresci. Legea Instrucțiunei publice, decretată la 25 noembre anul 1864, putem țice că n'a făcut alt-ceva de cât a da o sancțiune legală unei stări de lucruri âncă pe atunci existente, când ea a stabilit, că vor fi în Universitatea din Bucuresci, „patru specii de Facultăți, adecă una de Filosofie și Litere, alta de Drept, alta de Medicină și în fine alta de Șciințe fizice, matematice și naturale“. Acea lege prevedea un număr de *noué* studii de predat în Facultatea Juridică; *doué spre-dece* în cea Medicală, unde fórté multe materii diferite se aflaú prea strâns condensate și aglomerate; în Facultatea de Șciințe, studiile prevêdute erau în număr de *doué-spre-dece*; în cea Filosofică și Literară erau numai *opt*.

Totuși, la 1864, în primul an al înființării Universității nóstre, — care pe atunci coprindea numai *trei* Facultăți, cu exclusiunea celei Medicale, rămasă până la 1869 în stare de *Scólă Specială*, — catedrele indicate în lege nu au fost tóte de îndată împlinite; Facultatea de Drept avu numai *opt* profesori, și nu *noué*; cea de Șciințe, *șesé*, în loc de *doi-spre-dece*; cea de Litere *cinci*, cu trei mai puțin de cât erau prevêduți. Cu timpul ânsă

și cu experiența, se împliniră aceste lipsuri, și chiar se făcură adause la studii și la catedre. În unele locuri, materiile, prea mult aglomerate, s'au împărțit între două s'eu mai multe catedre, și acésta a fost cazul mai ales la Facultatea de Medicină. În alte locuri, și mai cu sémă, în Facultatea de Drept, pentru aceleași studii s'au creat înduoite și întreite catedre. În fine s'au și înființat prin legi speciale catedre pentru studii neprevădute în legea de la 1864, de și unele din acele studii fusesse înscrise în legea de cu 29 ani mai nainte. Voiu semnala că aparținând acestei categorii de nouă înființări, cursurile de *Filologia Comparativă* și de *Archeologie*, adăogite la Facultatea de Litere, printr o lege din 1877; apoi catedrele de *Theoria Funcțiunilor* și de *Chimia Organică*, înființate la Facultatea de Științe, unde acum de curând, a mai fost înscrisă și o catedră, încă neocupată, de *Thermodynamică* și *Fisică Practică*. La Facultatea de Litere asemeni este o nouă catedră fără profesor, aceia de *Limbile Slavice*, pe când cea de *Istoria Lileraturii* este înlocuită prin catedra de *Limbă și Literatură Neolatine*, iar cea de *Istoria Universală Critică* e împărțită în două catedre, cu adausul *Epigraficii* la la una din ele.

Tóte aceste preschimbări și adause sunt fapte naturale, căci precum neîncetat în lumea întregă cresce cercul cunoscințelor omenesci, așa și la noi, pe tótă ziua se simt noui trebuințe în cultura intelectuală și se ivesc noui factori, apti a răspândi acea cultură în țera noastră.

Sire, mulțumită puterniceii impulsunii și luminateii protecțiunii, ce Majestatea Vóstră bine-voiți a acorda la tot ce se atinge de desvoltarea și de mărirea națiunei, mulțumită și dispozițiunilor, prin care, în difere rënduri, guvernul a secundat aceste înalte planuri ale Majestăței Vóstre, Universitatea din Bucuresci este în stare de a constata în sine, pe lângă ceva lipsuri, mari îmbunătățiri, și de a proba, prin fapte, însemnatele progrese, ce s'au săvêșit într'ênsa în cursul primului ei stadiu de un patrat de secol.

Pentru acésta, — adecă pentru a învedera și binele efectuat în Universitate și prin Universitate, și necesitățile ei pentru viitor, — nu voiu face mai mult, — temându-mă a vè obosi peste măsură cu simple date statistice — de cât a resuma în câte-va cuvinte mișcarea Universtităței noastre, din trei puncte de vedere: 1° Nomenclatura corpului pro-

fesoral, care a ocupat pînă acum catedrele Universitare ; 2° Numărul studenților, cari aũ frequentat cele patru Facultăți și aũ obținut titluri universitare într'ensele ; în fine 3° Administrarea averei propriie a Universității.

Am mai spus, că Universitatea din București s'a deschis, acum douăzeci și cinci de ani cu 19 profesori la cele trei ale sale Facultăți de pe atunci, pe când Școala de Medicină avea 14 profesori ; prin urmare erau ocupate în București 33 catedre de învățămînt superior.

Dintre cei de la înființare, cinci-spre-dece profesori, pe cari mai toți am avut ocaziune a'i numi, ocupă astă-dî încă locurile lor ; alții aũ venit succesiv să complinescă catedrele existente sau create de pe vremi ; dintre aceștia două-spre-dece aũ intrat în Universitatea din București prin transferarea lor de la un post analog în Universitatea suroră din Iași, printre cari cei mai vechi sunt D-nii V. A. Urechia, Dr. Brînză, Titu Maiorescu, regretatul Al. Șendre și alții. Cei mai mulți profesori, adică un număr de 32 aũ câștigat catedrele lor în conformitate cu legea existentă iar alții, precum D-nii D-rî Kalenderu, Babeș și Assaky prin o lege specială.

Ca rezultată a acestui scurt conspect asupra personalului didactic al Universității noastre în curs de 25 de ani, aduc la cunoștința publică lista actualilor titulari de catedre, care sunt în număr de 57 și adică 11 profesori la Facultatea de Drept ; 11 la Facultatea de Litere, dar cu o catedră mai mult, care este încă vacantă ; 12 profesori la Facultatea de Științe, asemeni cu o nouă catedră fără profesor ; și 23 profesori la Facultatea de Medicină. Cu totul, Universitatea noastră a numărat pînă acum 80 de profesori.

De am voi să dăm liber curs tuturor aspirațiunilor noastre către perfecționare, pôte că și Facultatea de Medicină, cea, fără tăgăduială, mai bogat înzestrată cu catedre de specialități, ar reclama și dînsa, spre a ei complectare, încă mai multe cursuri, iar mai cu sémă ar cere o înăvuiere a unora din cursuri, cu laboratorii bine aprovisionate, care să dea instrucțiunei o sancțiune mai practică, mai eficace, și să permită profesorilor a se ține mereu în curentul științei.

Tôte cele ce pentru Facultatea de Medicină ar fi complemente indispensabile, sunt necesități tot așa de imperios reclamate la mai multe

din specialitățile Facultăților de Științe și de Litere. Laboratoriile de Chimie, Cabinete de Istorie Naturală, Musee de modele plastice antice, și mai pre sus de toate Bibliotecile, cari să conțină tot ce s'a scris și tot ce se tipărește neîncetat în alte țări asupra materiilor predate în totă Universitatea noastră; iată ce ne lipsesce în mare parte; iată ceia ce ne face să trăim mereu cu temerea și cu regretul de a rămânea, pe tot momentul, mai prejos de cultura celor-l'alte țări civilizate. Intru acesta tot corpul profesoral al Universității noastre, n'are de cât un singur glas spre a cere, spre a reclama concurs și ajutoare din partea Guvernului. Noi sperăm cu încredințare, că dorința noastră, așa de unanim exprimată, nu va rămâne neascultată, nu va lăsa pe Stat în nepăsare, și noi, corpul profesoral, promitem țării temeinic, că acele mijloace practice de instruire, ce ni se vor pune la dispozițiune, vor accelera, cu o progresiune geometrică, pașii învățământului superior, în sînul patriei noastre.

Atâtea aveam a dice despre corpul profesoral al Universității noastre despre al lui trecut și despre aspirațiunile sale pentru viitor. Ca reprezentant legal al lui, și după al său mandat, resum acele aspirațiuni în următoarele două voturi: 1° adaus de unele catedre devenite indispensabile la câte și patru Facultățile, și mai cu sémă: 2° înzestrarea tuturor catedrelor ce aũ necesitate de material didactic, cu tot ce le trebuie spre a face ca învățământul lor să dea rezultate bune.

Trecînd acum la a doua parte a expunerii, ce mă simt dator a face ađi, adică la mișcarea populațiunii de studenți, cari aũ frecventat până acum Universitatea noastră, voiũ numai să o caracterizez prin câte-va cifre. Am dobândit convingerea,—pe care țin a vëo împărtăși,—că nimic nu este mai mulțumitor pentru tot omul ce doresce înaintarea națiunei noastre pe căile științei, de cât datele statistice, pe cari sunt fericit a le comunica. In-tr'ênsele progresul se învederază în mod patent.

Ar fi, pôte, îndestul să arăt numai că, în cursul primului an universitar, adică la 1864—1865, studenții înscriși la cele trei Facultăți primitive erau, grație negreșit unui avênt prematur, în număr de 136; dar în anul următor 1865—1866 acest număr se redusese numai la 36 auditori regulați. Inșă, cu 24 ani în urmă, adică în ultimul an universitar 1888—89, Facultatea de Litere a avut 61 studenți înscriși; cea de

Sciințe 63, cea Juridică 106 și cea de Medicină 181; adică 411 studenți cu toții.

Așa dar în 24 de ani proporțiunea a crescut cu aproape șapte ori mai mult la cele trei Facultăți de Drept, Sciințe și Litere, iar la Facultatea de Medicină, din 82 studenți ce au frecventat-o în anul 1869—70, când ea s'a constituit, numărul elevilor, adese ori exagerat prin lipsa de o lege restrictivă, lipsă la care abia în 1885 s'a remediat, numărul elevilor a ajuns a fi de 223 în acel an și de 181 în anul acesta.

Nu este, cred, fără interes de a urmări, în trasuri generale, acea progresiune care ne va dovedi o desvoltare considerabilă a învățământului universitar, mai cu sémă în cei ultimii cinci ani, de la 1884 încóce.

Pe când media, fórte inconstantă, a studenților de la Facultatea de Drept a fost, în primii zece ani ai existenței Universității, cam de 49 studenți înscriși pe fie care an, ea s'a schimbat de o-dată în 75 pe an, de la 1884 încóce.

La Facultatea de Sciințe progresiunea este și mai caracteristică. Media, care a fost de 12 studenți înscriși pe an, în primul deceniū, s'a urcat la 30 în al duoilea, și a devenit de 55 în cei din urmă cinci ani.

La Facultatea de Litere avem o gradațiune mai potolită în primii 20 de ani, adică o medie care șovăesce între 11 și 15; dar deodată se saltă la 55 în acești cinci ani din urmă.

În fine, la Facultatea de Medicină, gradațiunea a urmat un curs diferit și fórte fluctuant din cauza deosebitelor graduri de învățământ preparatoriū se s'au cerut studenților admiși la inscripțiuni. Numărul elevilor, care din anul 1869 până la 1879 a crescut treptat de la 82 până la 215, a ajuns la 329 în anii 1879 și 1880, spre a scădea mereū de când li se cere examenul de Bacalaureat ca condițiune de intrare în Scólă, adică de la 1885 încóce.

Drept este a spune, că inscripțiunile anuale la Facultăți atêrnă mult și de la mai multa saū mai puțină rigóre, pe care o exercită comisiunile de profesori universitari în cercetarea școlarilor de Licee la examenul de Bacalaureat. Au fost ani, când inscripțiunile la Facultăți erau extraordinar de abundante, precum anul 1875—76, când vedem 77 studenți înscriși la Drept, 35 la Sciințe și 16 la Litere; pe când în alți

anî posteriori, numărul inscripțiunilor se reduce în mod foarte simțitor ; bună oră, la 1881—82, când nu vedem de cât 28 studenți intrând la Drept, 21 la Științe și 10 la Litere. Aceste variațiuni depind, învederat, numai de norma adoptată de către comisiunile examinătoare la Baccalaureat.

Însă mai avem și un alt criteriu, independent de acel examen, și mult mai sigur, spre a judeca progresele făcute în Facultățile noastre.

Acela e trecerea examenilor de Universitate, și mai ales susținerea cu succes a Theselor de Licențe și de Doctorat.

La Facultatea de Drept, constatăm că, în primii 10 anî ai Universității, thesele aprobate au fost în număr de 55 ; în cei 10 anî următori, ele au fost 336 la număr ; iar în ultimii cinci anî s'a ținut 169 these de Drept, adică câte 54 de these pe an.

La Facultatea de Medicină, începând de la anul 1873, când mai întâi s'a conferit titluri de Doctori, numărul acestora a variat între 2 și 15 pe an, până la 1883 ; apoi de aci înainte, în cei mai mulți din anii următori, Facultatea a produs un număr de 20 până la 35 de Doctori pe an.

La Facultatea de Științe, în cei d'ânteu 10 anî, abia s'au susținut șese these, iar la cea de Litere numai patru ; în deceniul următor au fost nouă la Științe și cinci-spre-dece la Litere. Aceste ultime proporțiuni se continuă, în ambele Facultăți, până în anul trecut 1888/89, când vedem opt these de Licență, susținute la Facultatea de Științe și 17 la cea de Litere.

Voiu termina această repede ochire asupra mersului ascendent al populațiunei școlare și al asiduității sale la studiile Universității din Bucuresci, constatând că numărul total al studenților ei, de la 1864 până est-timp, este de 3681, din cari 1338 au frecventat cursurile de Drept, 732 cele de Științe și 435 cele de Litere, iar 1176 cele de medicină, de la 1869 încóce. Voiu adăoga asemeni că, în acest decurs de timp, 530 de these de Licență au fost trecute la Facultatea de Drept, 50 la cea de Litere, 29 la cea de Științe, și 218 these de Doctorat la Facultatea de Medicină, unde s'au mai dat și diplome de Licență în Medicină și Farmacie.

Punând acum în comparațiune numărul studenților cari au frecventat diferitele Facultăți, cu numărul theselor de Doctorat și de Licență ce au fost susținute până acum, aflăm proporțiunile următoare : A cincea parte

din studenții de Medicină au obținut titlul de Doctori; ceva mai mult de jumătate (52 %) din cei de la Drept au susținut cu succes thesa de Licență; la Științe numai 4% au câștigat diploma, iar la Litere a cincisprezecea parte, adică 7% din numărul total al studenților au dobândit titlul de Licențiați.

Mai este oare trebuință să amintesc aceluia care ne-au făcut onoarea a veni să serbeze, împreună cu noi, această aniversară a Universității, că negreșit mulți dintre Domnia-lor sau din colegii și cunoscuții D-lor, ajunși acum la pozițiuni onorabile și înalte, au dobândit totă știința de care se folosesc și se bucură și cu care aduc patriei servicii notabile, au dobândit o dăruire, numai de pe băncile Facultăților noastre? Pre câtă recunoștință ei pot avea către noi, vechii lor profesori, tot atâta mândrie tragem și noi dintr'înșii, vechii noștri școlari, deveniți astăzi magistrați, ingineri, medici, profesori, diplomați, administratori, oameni de litere și de știință. Toți acei bărbați de merit sunt rezultatul cel mai de laudă, produs până astăzi prin frecventarea Universității noastre, de către tinerime.

Să ne întrebăm însă acum care ar putea fi oare desideratele de exprimat în privința mișcării junimeii studioase pe viitor?

Dice-vom că este un lucru mahnitor de a vedea tineretul nostru alergând mai mult către carierele productive ale Dreptului și Medicinii și ferindu-se oarecum de cele care să mărginesc în înaltele abstracțiuni ale Științei pure, sau în speculațiuni mai exclusiv filosofice, morale, erudite și estetice?

Un asemenea fapt nu se prezintă numai la noi în țară; el este general în totă lumea contemporană, și cestiunea stă încă în desbatere, dacă tendințele practice și positiviste ale științei sunt spre folosul său spre paguba spiritului omenesc și a normalei dezvoltării în lumea întreagă. Atât numai ne este permis să afirmăm cu siguranță că, precum instrucțiunea se dezvoltă și se lățește în țera noastră, tot atât și acele specialități care n'au în vedere o profesiune lucrativă, câștigă la noi mai mulți adepți în Universitate. Acesta, cred a fi și dovedit-o, când am arătat ce mișcare simțitoare s'a produs în cursul ultimilor ani, în favoarea Facultăților noastre de Științe și de Litere.

Dezvoltarea și înmulțirea studiilor speculative nu va face de cât să dea o și mai vie impulsie unei așa fericite tendințe. Căci,—ori ce s'ar dice—

este un lucru bun, nobil, demn, și mângăetor pentru omenire de a vedé predominând în spiritul și în inima tinerimei, cultul neinteresat al științei. Numai prin această se întăresc sufletele, ast-fel în cât să pótă da unei țeri patrioți buni, ómeni cu virtuți civice, cu demnitate în acțiunile lor, cu ordine, corectitudine și stăruință la muncă în viața lor publică și privată. Deprinderile luate chiar din anii tinereței, când omul, eșit din copilărie, își petrece timpul cel mai prețios în școlele superióre, acele deprinderi devin, îndeobște, acelea ale întregii sale existențe. Seriositatea, răbdarea, perseveranța, în timpul studiilor, asigură gravitatea omului în traiul său ulterior; turbulența, lenevirea și destrămarea în școlă nu fac de cât a compromite viitorul unui om, și adese, — cu sórta sa — a pune în primejdie chiar și destinele patriei sale.

În timpii moderni, lumea merge cu pași accelerați pe calea larg deschisă a cunoștințelor umane; acestea se pot dobândi numai printr'o neturburată perseveranță în lucrare. Să fim încredințați că națiunea noastră va urma orî ce avént de desvoltare, dacă generațiunea ce se înalță în sînul ei, va intra bărbătesce și fără de preocupățiuni eterogene, în mișcarea imprimată de spiritul cultural și moralisator al secolului nostru.

Asemenea idei trebuie să ne preocupe pe toți deopotrivă și fiind-că tocmai Universitatea noastră abia începe a se înalța de la pămînt, trebuie ca toți împreună, profesori și studenți, să conlucrăm cu luare aminte pentru ca să devină cât se póte mai solide temelile ei morale și intelectuale. Același spirit de concordie, de bună-voință reciprocă, de respect și de considerațiune mutuală trebuie să ne inimeze pe toți. Ast-fel, și numai ast-fel, vom consolida marea instituțiune națională la a cărei edificare aũ pus pîna acum mâna bărbați cu mult zel, cu multe talente, cu multe și felurite capacități.

Pîna aci, Sire, Alteță Regală și Onorată Adunare, am spus cele ce aveam a spune despre junimea studiósă a Universității noastre, precúm și cele ce credém de folos a spune acelei junimi, pe care noi toți o iubim cu părintescă sollicitudine. Am vorbit asemeni și despre corpul profesoral al Universității, arătând chiar, după al său mandat, care sunt dórințele și cerințele sale, întru completarea și perfecționarea Universității noastre.

Îmi mai rămîne încă o datorie de îndeplinit și aceea este o sarcină

mai anevoiasă. În calitatea mea proprie de Rector, sunt dator să vorbesc aci și despre nevoile materiale ale Universității. Investit acum pentru a doua oră cu această onoare, atât prin încrederea colegilor mei cât și prin bună-voința guvernului Majestății Vóstre Sire, nu pot uita că îmi este impusă datoria de a nu rămâne, în apărarea drepturilor Universității Bucurescene, mai prejos de cât predecesorii mei, mult regretații colegi și amici, George Costaforu, carele a fost primul ei Rector, de la 1864 până la 1871, Vasile Boerescu, care puțin timp a păstrat Rectoratul și în fine Ioan Zalomit, carele ales fiind la 1873 a fost menținut în această sarcină până la mórtea sa, în anul 1885.

Fie-care dintre acești Rectori anteriori a contribuit, după puterile sale, la întinderea și desvoltarea activității intelectuale în Universitatea noastră, și vedurăm cum, în mod treptat, ei au reușit să aducă într'ênsa o stare din ce în ce mai bună, din ce în ce mai prosperă. Însă, 25 de ani s'au petrecut în această stăruitoare și necurmată lucrare. Ađi, în Universitatea din Bucuresci, au crescut nemăsurat, trebuințele. S'a cređut mai nainte că însuși acest lócaș, acest palat, în care suntem adunați astă-đi, are proporțiuni mult prea vaste pentru cele patru ale noastre modeste și odinórá puțin populate Facultăți; deci, succesiv, părți, părți dintr'ênsul au fost cedate ca adăpostiri provisorii pentru diferite corpuri și instituțiuni de Stat sau particulare. *Senatului*, în deosebii, s'au conces această *Aulă* de onoare, de unde desbaterile politice au alungat de mult timp serbările și solemnitățile Scólei. *Senatul* a mai coprins și cele mai principale încăperi împrejmuitoare. Apoi, tot aci s'au mai dat locuința și *Academiei Române*, și *Bibliotecii Centrale*, și *Museelor de Anticități și de Istorie Naturală*, și *Scólei de Bele-Arte*, și *Pinacotecii*, și *Facultății de Teologie*, ast-fel în cât astă-đi în Palatul pe care însu'mi am avut fericirea, acum trei-đeci de ani, sub Locotenența domnescă a Principelui Alexandru Ghica, să-l clădesc pentru viitórea noastră Universitate, astă-đi eu, Rector al acelei Universități, după 25 de ani de existența a ei, mă ved în neputința de a o instala după cum cer imperios, chiar actualele ei trebuințe. Óspeții Universității au ajuns să cuprinđă mai tótă casa ei, lăsându-i abia pe sémăi câteva săli lăturașe, insuficiente pentru cursurile celor patru Facultăți, insuficiente pentru examenele Universitare și pentru cele ale Ba-

calaureatului, în care lipsa de local împedică orî ce suprveghere aseriosă; insuficiente, în fine, pentru cancelariile Rectoratului și ale celor patru Decanate, cari tôte se află grămădite într'o singură cameră, ast-fel în cât lucrările de administrare ale Universității suferă tôte strimtorările și tôte neajunsurile, atât din lipsa de local, cât și din aceea de personal.

Este fôrte ușor de înțeles pentru orî și cine că unica cameră și cei doi trei împiegați, cari la 1865 puteau fi de ajuns pentru administrarea unui Institut școlar, frecventat pe atunci de un număr de abia 40 orî 50 de studenți, acelaș local și aceeași cancelarie nu mai pot fi astă-đi câtuși de puțin în stare să satisfacă cerințele unei Universități, care a ajuns să aibă peste 550 de auditori regulați, auditori al căror număr crește pe tot anul în proporțiuni considerabile.

Bine-voiți a scusa, Sire, Alteța Regală, și Onorată Adunare, acéstă a mea cuvântare finală „*pro domo mea*.” Scuzati mai ales, că printr'ênsa am terminat expunerea, — prea lungă pôte — a originelor, a creațiunei, a desvoltării, a dorințelor și a speranțelor Universității nóstre din Bucuresci. Am urmat însă într'ast-fel ca să mă feresc de a da precădere actualelor ei nevoi materiale, asupra acțiunei intelectuale ce ea a știut să exercite până acum, și care, sunt încredințat, că va crește repede și puternic de aci înainte. Dar, tot de o dată, am socotit, că mie, priveghetor al buneî stării materiale și morale a acestuî înalt Institut națioanal, nu mi se cuvine să scap o ocașiune solemnă, ca serbarea de ađi, în care nu ne-a fost dată nici satisfăcțiunea să găzduim în propria nóstră instalare pe Augustul și Iubitul nostru Suveran, pe Alteța Sa Principele Moștenitor, și pe cei mai de frunte și aleși bărbați ai Statuluî nostru, nu puteam, đic, să scap acest prilej fără de a cere cu glas mare, ca să seada lui Cesar, ceea ce este al lui Cesar și Universității ceea ce este al Universității.

Tot pe temeiul acestuî sacru și ecuitabil principiū, venim cu toți, Sire, să dăm Majestății Vóstre cea mai deplină încredințare de adêncul respect și de devotamentul fără margine, ce 'l avem către Majestatea Vóstră, către Grațioasa nóstră Regină, către Alteța Sa Principele Moștenitor, și către Intréga Vóstră Dinastie, pe care rugăm Cerul, să o ție în sfânta sa pază, pentru fericirea poporuluî Român și pentru repede și statornica răspândire a tuturor luminilor, în patria nóstră!

TABELĂ

DE

ACTUALIÎ PROFESORI AÎ UNIVERSITĂȚEI

Facultatea de Științe

- 1 D-nu prof. Al. Orescu, Rector
- 2 " " A. Marin, Decan
- 3 " " D. Petrescu
- 4 " " Em. Bacaloglo
- 5 " " Gr. Ștefănescu
- 6 " " Dr. D. Brandză
- 7 " " J. Lahovary
- 8 " " Sp. Haret
- 9 " " C. Gogu
- 10 " " D. Emmanoel
- 11 " " Al. N. Vitzu
- 12 " " Dr. C. Istrati

Facultatea de Litere

- 13 D-nu prof. Ep. Francuđi, Decan
- 14 " " V. A. Urechiă
- 15 " " P. I. Cernatescu
- 16 " " B. P. Hasdeu
- 17 " " Al. Odobescu
- 18 " " I. Crăciunescu
- 19 " " N. Quintescu
- 20 " " G. L. Frolo
- 21 " " Gr. G. Tocilescu
- 22 " " T. Maiorescu
- 23 " " C. D. Dimitrescu

Facultatea de Drept

- 24 D-nu prof. Ar. Pascal, Decan
- 25 " " C. Boerescu
- 26 " " I. Negruzzi
- 27 " " Al. Vericeanu

Secretarul Universității, **I. Niculescu.**

- 28 D-nu prof. G. Danielopolu
- 29 " " G. Cantilli
- 30 " " N. Crățunescu
- 31 " " C. Nacu
- 32 " " Valerian Ursianu
- 33 " " C. Dissescu
- 34 " " G. G. Tocilescu

Facultatea de Medicină

- 35 D-nu prof. Dr. Gr. Romniceanu, Decan
- 36 " " I. Felix
- 37 " " Em. Severin
- 38 " " G. Alexianu
- 39 " " Z. Petrescu
- 40 " " Iulius Teodori
- 41 " " N. Măldărescu
- 42 " " D. Grecescu
- 43 " " D. Sergiu
- 44 " " At. Demosthene
- 45 " " C. D. Severeanu
- 46 " " M. Petrini Galatz
- 47 " " Al. A. Suțu
- 48 " " N. Manolescu
- 49 " " D. Drăghiescu
- 50 " " G. Stoicescu
- 51 " " N. Kalenderu
- 52 " " G. Grigorescu
- 53 " " St. Sihleanu
- 54 " " Petrini Paul
- 55 " " N. Atanasescu
- 56 " " C. Assaky
- 57 " " V. Babeș

Secretarul Facultății de Medicină
Dr. Georganta.

Al II-lea Secretar al Universității
Dr. A. C. Dimitriu.

TABELĂ

DE

FOȘTII PROFESORI AI UNIVERSITĂȚEI

Facultatea de Litere

1. Aron Florian
2. Ulysse de Marsillac
3. August Treb. Laurian
4. I. Zalomit.

Facultatea de Științe

5. I. Fălcoianu
6. C. Exarcu, demisionat.

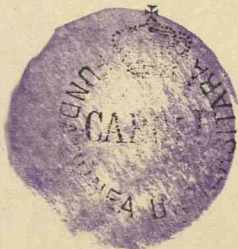
Facultatea de Drept

7. C. Bosianu
8. G. Costaforu
9. P. Vioreanu

10. B. Boerescu
11. A. C. Șendrea.

Facultatea de Medicină

12. Dr. Atanasovici George, demisionat.
13. „ Capșa Ștefan
14. „ Davila Carol
15. „ Măcescu Ștefan
16. „ Marcovici Alexandru
17. „ Obedenaru Mihail
18. „ Protici Petre
19. „ Polizu George
20. „ Turnavitu Niculae
21. „ Vlădescu Vasile
22. „ Veleanu Ștefan.

TABELĂ

de numărul studenților înscriși la diversele Facultăți și al titrațiilor eșiți
de la înființare până în prezent

Anul școlar	DREPT		SCIINȚE		LITERE		MEDICINĂ		
	Inscriși	Licențiați	Inscriși	Licențiați	Inscriși	Licențiați	Inscriși	Licențiați	Doctori
1864—65	92	—	11	—	23	—	—	—	—
1865—66	13	1	11	—	11	—	—	—	—
1866—67	31	3	15	—	6	—	—	—	—
1867—68	31	11	9	—	18	—	—	—	—
1868—69	20	5	8	3	11	4	—	—	—
1869—70	44	5	17	—	9	—	40	—	—
1870—71	42	6	10	1	8	1	38	1	—
1871—72	63	13	18	—	13	—	42	—	—
1872—73	84	1	12	—	7	—	31	2	2
1873—74	68	10	17	2	6	1	32	—	5
1874—75	38	16	9	1	12	—	24	1	14
1875—76	76	14	35	—	16	1	23	—	8
1876—77	64	34	29	—	13	3	103	1	13
1877—78	51	29	18	—	12	—	37	1	15
1878—79	37	31	10	—	10	—	81	2	12
1879—80	46	47	35	1	21	1	152	3	5
1880—81	43	40	39	5	19	2	113	—	21
1881—82	28	33	21	1	10	4	96	—	10
1882—83	51	22	53	—	18	3	57	—	11
1883—84	48	40	58	1	27	1	61	5	5
1884—85	73	33	76	—	30	4	63	1	9
1885—86	78	28	52	1	27	3	55	1	26
1886—87	44	28	36	5	23	1	35	2	9
1887—88	67	42	70	—	24	4	47	—	25
1888—89	106	38	63	8	61	17	54	—	28
	1338	530	732	29	435	50	1194	20	218